

Sygn. akt V GC 1498/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 kwietnia 2014 r.

Sąd Rejonowy w Olsztynie V Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSR Joanna Bury
Protokolant:	Apl. adw. Maciej Zieliński

po rozpoznaniu w dniu 29 kwietnia 2014 r. na rozprawie sprawy

z powództwa (...) sp. z o.o. w W.

przeciwko D. K.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego D. K. na rzecz powoda (...) sp. z o.o. w W. kwotę 18 495,94 zł (osiemnaście tysięcy czterysta dziewięćdziesiąt pięć złotych 94/100) wraz z ustawowymi odsetkami za okres od dnia 29 maja 2013 r. do dnia zapłaty,

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie,

III. zasądza od pozwanego D. K. na rzecz powoda (...) sp. z o.o. w W. kwotę 3 342,00 zł (trzy tysiące trzysta czterdzieści dwa złote) tytułem zwrotu kosztów procesu .

SSR Joanna Bury

Sygn. akt V GC 1498/13

UZASADNIENIE

Powód (...) Sp. z o.o. w W. wniósł o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanego D. K. kwoty 18.495,94zł wraz z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu.

Uzasadniając swoje stanowisko powód wskazał, iż nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym przez Sąd Rejonowy w Olsztynie z dnia 19.09.2012r. została stwierdzona jego wierzytelność o zapłatę kwoty 15.120,00zł wobec (...) Sp. z o.o. w O.. Wierzytelność ta wynika ze sprzedaży spółce towaru, na którą to transakcję w dniu 07.02.2012r wystawiona została faktura VAT nr (...). Prowadzona wobec spółki przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Olsztynie egzekucja okazała się bezskuteczna. W tym stanie rzeczy, na podstawie art. 299 ksh, za zobowiązania spółki odpowiedzialność ponosi pozwany jako członek zarządu spółki.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu złożonego pisma podniósł, iż spółka dokonała zapłaty powódce za sprzedany towar jednak kwota ta została zwrócona na rachunek nadawcy. Została natychmiast zajęta przez komornika sądowego w toku prowadzonych przeciwko spółce egzekucji. Cała dokumentacja rachunkowa spółki została skradziona.

W toku procesu, pozwany podniósł dodatkowo zarzut braku szkody po stronie powódki. Argumentował, iż ogłoszenie upadłości (...) Sp. z o.o. w O. nie pozwalałoby na zaspokojenie powódki gdyż majątek spółki nie wystarczyłby nawet na wierzytelności podatkowe i celne korzystające z wyższej kategorii zaspokojenia.

Sąd ustalił, co następuje:

Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe (...) Sp. z o.o. w O. zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 21.11.2007r. Spółka powstała z przekształcenia spółki cywilnej, w której jednym ze współników był pozwany D. K.. Od powstania spółki do chwili obecnej prezesem zarządu spółki jest pozwany D. K. (dowód: odpis KRS spółki k.5-6).

W 2009r. wobec spółki wydane zostały decyzje administracyjne ustalające wielomilionowe kwoty zaległości z tytułu podatku VAT i akcyzowego. Decyzje stały się ostateczne i natychmiast wykonalne jeszcze w 2009r. Od tego też okresu wobec spółki prowadzone były postępowania egzekucyjne, w ramach których zajęte zostały rachunki bankowe Przedsiębiorstwa Usługowo-Handlowego (...) Sp. z o.o. w O. (dowód: informacja o tytułach wykonawczych i prowadzonych postępowaniach egzekucyjnych Naczelnika Urzędu Skarbowego w O. k. 84-88, informacja Dyrektora Izby Celnej w O. k. 89, decyzja w sprawie podatku akcyzowego z dnia 30.09.2008r. k. 121-163, decyzja Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w O. z dnia 31.12.2008r. w sprawie podatku od towarów i usług k.164, wyrok NSA z dnia 12.10.2011r. k. 110 w sprawie o sygn. akt I GSK 586/10, k.110-119, przesłuchanie pozwanego k. 74-75).

W dniu 07.02.2012r. powodowa spółka dokonała sprzedaży Przedsiębiorstwu Usługowo-Handlowemu (...) Sp. z o.o. w O. towaru za cenę 15.120,00zł. Z tego tytułu wystawiona została faktura VAT nr (...). Powyższa wierzytelność została zasądzona na rzecz powodowej spółki nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym przez Sąd Rejonowy w Olsztynie w dniu 19.09.2012r. Zasądzeniu podlegały także ustawowe odsetki za okres od dnia 08.02.2012r. do dnia zapłaty oraz koszty procesu w kwocie 3.375,94zł (dowód: dokumenty z akt sprawy V GNC 3315/12).

Postępowanie egzekucyjne z wniosku (...) Sp. z o.o. w W. wobec spółki Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe (...) Sp. z o.o. w O. prowadził Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Olsztynie R. K. pod sygn. akt Km 1833/12. Postanowieniem z dnia 18 kwietnia 2013 r. postępowanie w tej sprawie zostało umorzone wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji (dowód: odpis postanowienia k.14).

Dnia 13 maja 2013 r. powód wystosował do pozwanego wezwanie do zapłaty kwoty zasądzonej od Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe (...) Sp. z o.o. w O. (dowód: wezwanie do zapłaty k.19-20r).

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie w całości.

Pozwany jest i był członkiem zarządu Przedsiębiorstwa Usługowo-Handlowego (...) Sp. z o.o. w O. w okresie, kiedy istniały zobowiązania wobec wierzyciela oraz w okresie, kiedy powstał obowiązek zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości wobec spółki.

Przesłankami odpowiedzialności członków zarządu za zobowiązania spółki, wyrażonymi w art. 299 ksh, jest istnienie niezaspokojonego zobowiązania spółki stwierdzonego orzeczeniem sądowym oraz fakt, iż egzekucja prowadzona przeciwko spółce okazała się bezskuteczna. Dodać należy, iż odpowiedzialność członków zarządu z art. 299 ksh ma charakter odpowiedzialności odszkodowawczej opartej o delikt (orz. z dnia 19.02.1996 r., OSNC 1997, Nr 3, poz. 25, zdn. 28.11.2003 r., IV CK 226/02, niepubl, z dn. 24.06.2004 r. r., V CK 736/04, lex 180879).

W niniejszej sprawie przesłanka bezskuteczności egzekucji jest bezsporna, bowiem prowadzone z wniosku powoda postępowanie egzekucyjne wobec spółki zostało postanowieniem z dnia 18.04.2013r. umorzone, z uwagi na jego bezskuteczność. Komornik Sądowy ustalił, iż brak jest majątku dłużnej spółki, który umożliwiłby kontynuowanie postępowania i zaspokojenie zgłoszonej wierzytelności. Bezsporne jest również istnienie niezaspokojonej wierzytelności powoda stwierdzonej nakazem zapłaty z dnia 19.09.2012r..

Tym samym, spełnione zostały określone w §1 art. 299 ksh przesłanki odpowiedzialności członka zarządu za zobowiązania spółki.

Zgodnie z §2 analizowanej regulacji podmiot odpowiedzialny może uwolnić się od osobistej odpowiedzialności jeśli wykaże, iż że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowanie układowe, albo że niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcie postępowania układowego nastąpiło nie z jego winy, albo że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcia postępowania układowego wierzyciel nie poniósł szkody. Ciężar dowodu istnienia wskazanych okoliczności spoczywa jednak na pozwanym.

Zarzut pozwanego oparty na wskazanym uregulowaniu, a związany z brakiem szkody po stronie powoda okazał się jednak bezzasadny. Pozwany próbował wykazywać, że nie zgłoszenie przez niego wniosku o ogłoszenie upadłości nie powodowało negatywnych konsekwencji dla powoda. W ocenie pozwanego bowiem, majątek spółki nie wystarczyłby na zaspokojenie powoda z uwagi na istnienie wysokich wierzytelności publicznoprawnych korzystających z pierwszeństwa zaspokojenia.

Stwierdzić należy jednak, iż szkoda powoda w tym przypadku polega na tym, że w warunkach niewypłacalności Przedsiębiorstwa Usługowo-Handlowego (...) Sp. z o.o. w O., obligującej pozwanego jako członka zarządu spółki do zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości, pozwany w imieniu spółki zaciągnął zobowiązanie wobec powoda.

Bezsporne bowiem w sprawie jest i zostało to wprost przyznane przez pozwanego, że niewypłacalność spółki obligująca pozwanego do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości miała miejsce w 2009r., a zobowiązanie spółki wobec powoda powstało w 2012r. Powyższa okoliczność wynika również z dokumentów w postaci decyzji podatkowych i akcyzowych oraz informacji organu podatkowego o datach wszczęcia wobec spółki postępowań egzekucyjnych.

Podzielając stanowisko wyrażone w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 04.07.2013r., sygn. akt I CSK 646/12, www.sn.pl) stwierdzić należy bowiem, że w razie zgodnego z prawem zachowania, powód nie miałby w ogóle wierzytelności, a skoro ona powstała na skutek zaniechania członka zarządu i jej wyegzekwowanie okazało się niemożliwe, to poniósł szkodę. Szkodą jest więc w tym przypadku samo powstanie zobowiązania wobec powoda.

Co do zasady bowiem członkowie zarządu odpowiadają na podstawie art. 299 k.s.h. za zobowiązania spółki, którzy zajmowali to stanowisko w czasie od wymagalności zobowiązania, aż do chwili wystąpienia wierzyciela z powództwem oraz za zobowiązania, które powstały w okresie sprawowania przez nich tej funkcji, a w tym powstałe także dopiero po spełnieniu się przesłanek do zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2003 r., III CZP 75/03, OSNC 2005, nr 1, poz. 3). Pogląd ten był już wielokrotnie wyrażony na gruncie obowiązywania art. 298 k.h. (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2002 r., IV CKN 793/00, OSNC 2003, nr 2, poz. 22, z dnia 7 maja 1997 r., II CKN 117/97 i z dnia 5 kwietnia 2002 r., II CKN 1092/99, niepublikowane) i należy go podzielić. Gdyby wolą ustawodawcy było zawężenie zakresu odpowiedzialności członków zarządu spółek z o.o. tylko do zobowiązań istniejących w chwili spełnienia się przesłanek do zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości to w treści przepisu art. 299 § 1 k.s.h. Tymczasem nie tylko tego nie uczynił, a wręcz przeciwnie, w sposób wyraźny przez użycie zwrotu "może się uwolnić od odpowiedzialności, o której mowa w § 1", nawiązał do pełnego zakresu odpowiedzialności określonego w tym przepisie. Członkowie zarządu odpowiadają więc na tej podstawie, w wypadku gdy zobowiązanie spółki - nie powstałoby, gdyby pozwany członek zarządu wystąpił z wnioskiem o ogłoszenie upadłości we właściwym czasie. Nie można bowiem stracić z pola widzenia celu omawianego unormowania oraz potrzeb obrotu gospodarczego. Odmienna wykładnia eliminowałaby funkcję zabezpieczającą art. 299 k.s.h., która sprowadza się do pociągnięcia do odpowiedzialności osób sprawujących zarząd w razie niewystąpienia w terminie

z wnioskiem o ogłoszenie upadłości. Funkcja ta zostałaby całkowicie wyeliminowana, gdyby przyjąć, że członkowie zarządu nie odpowiadają na gruncie tego unormowania za zobowiązania, które nie powstałyby, gdyby w terminie wystąpili z wnioskiem o ogłoszenie upadłości. Omawiany wypadek należy więc oceniać przez pryzmat wykładni celowościowej, tj. przede wszystkim z punktu widzenia ochrony wierzycieli (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2007 r., II CSK 322/06, Glosa 2007, nr 4, poz. 17). Członek zarządu odpowiada natomiast na podstawie art. 299 § 1 k.s.h., gdy przez niezłożenie wniosku w terminie doprowadził do powstania nowych niezaspokojonych zobowiązań spółki, które nie powstałyby gdyby wniosek o upadłość został złożony we właściwym czasie. Wierzyciel powstałego w takich okolicznościach zobowiązania spółki ponosi szkodę, gdyż na skutek takiego zachowania członka zarządu nie miałby tego prawa wobec spółki, a tym samym nie mógłby powstać jego roszczenie wynikające z mawianego unormowania. Gdyby pozwany wystąpił o upadłość we właściwym czasie, to tym samym nie mógłby powstać w tym zakresie roszczenie powoda wobec pozwanego jako członka zarządu spółki określone w art. 299 § 1 k.s.h., a w sytuacji, gdyby wniosek o ogłoszenie upadłości został oddalony na podstawie art. 13 ust.1 p.u.n. – to po wpisaniu tego faktu do KRS, wierzytelność powoda powstałaby wyłącznie na jego ryzyko.

A zatem pomiędzy niezgłoszeniem wniosku o upadłość przez pozwanego jako członka zarządu w terminie, a powstaniem przedmiotowego zobowiązania spółki oraz w rezultacie, poniesieniem szkody przez powoda na skutek braku możliwości jego wyegzekwowania, istnieje adekwatny związek przyczynowy. W razie zgodnego z prawem zachowania, powód nie miałby w ogóle wierzytelności, a skoro ją nabył na skutek zaniechania członka zarządu i jej wyegzekwowanie okazało się niemożliwe, to poniósł szkodę.

Uogólniając należy stwierdzić, że niewystąpienie we właściwym czasie przez członków zarządu spółki z o.o. o ogłoszenie upadłości wywołuje szkodę jej wierzyciela (art. 299 § 2 k.s.h.), gdy egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, a na skutek opóźnienia dochodzi do powstania wobec spółki nowych zobowiązań, które nie powstałyby gdyby wniosek ten został złożony w terminie.

Stan faktyczny pozwalający na wyciągnięcie takich wniosków ustalony został w oparciu o dokumenty prywatne i urzędowe znajdujące się w aktach sprawy, których autentyczności strony nie kwestionowały i które nie wzbudziły również wątpliwości sądu. Znalazły one potwierdzenie w zeznaniach pozwanego i jego konsekwentnych twierdzeniach.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 299§1 k.s.h., należało zasądzić od pozwanego na rzecz powoda kwotę 18.495,94zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wezwania do zapłaty (art. 481 §1 i §2 kpc).

W pozostałym zakresie – co do odsetek ustawowych od należności głównej ponad odsetki naliczone od dnia wezwania do zapłaty- powództwo podlegało oddaleniu. Roszczenie określone w art. 299 k.s.h. powstaje bowiem w zasadzie w chwili bezskuteczności egzekucji wierzytelności objętej prawomocnym tytułem egzekucyjnym wystawionym przeciwko spółce, z reguły bowiem już wtedy, gdy egzekucja okaże się bezskuteczna, wierzyciele spółki dowiadują się o szkodzie i osobie odpowiedzialnej do jej naprawienia. Termin spełnienia takiego świadczenia odszkodowawczego nie jest jednak oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania. Wymagalność roszczenia należy więc określić zgodnie z art. 455 k.c., a zatem niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania i dopiero od dnia wymagalności świadczenia wierzyciel może, zgodnie z art. 481 k.c., żądać odsetek za opóźnienie w jego spełnieniu. Nie wyegzekwowane odsetki za opóźnienie w zapłacie sumy pieniężnej przez spółkę mogą być objęte odszkodowaniem dochodzonym na podstawie art. 299 k.s.h., gdy zostaną zsumowane i wyrażone kwotowo, a także objęte wezwaniem do zapłaty. Tego nie uczynił powód. Może więc skutecznie dochodzić od pozwanego zapłaty roszczenia głównego objętego nakazem zapłaty za opóźnienie w jego spełnieniu liczonymi dopiero od wezwania do zapłaty z dnia 13.05.2013r. – takie stanowisko przedstawił Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 21.02.2002r. (IV CKN 793/00, OSNC 2003/2/22) oraz z dnia 21.05.2004r. (III CK 55/03, Lex nr 172806), Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 04.07.2006r. (I ACA 341/06, Lex 217207) oraz Sąd Najwyższy w uchwale SN z dnia 7 grudnia 2006 r. (III CZP 118/06 OSNC 2007/9/136, Biul.SN 2006/12/7).

Odsetki mogą zatem być naliczane dopiero od dnia wezwania przez powoda dłużnika do spełnienia świadczenia (art. 455 k.c.).

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 kpc, w myśl którego strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Tak więc, od pozwanego na rzecz powoda należało zasądzić kwotę 3.342,00 zł, na którą składają się: opłata od pozwu – 925,00 zł; koszty zastępstwa procesowego - 2400 zł oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł.

SSR Joanna Bury